

Preken treenighetssøndag

7.juni

Den 16.juli 1945 ble den aller første prøvesprengningen av en atombombe gjennomført. Den ble detonert i New Mexico i USA og det var Robert Openheimer som ledet prosjektet. Det var en fisjonsbombe og det vil si at våpenet spalter atomet og gjennom denne spaltingen frigis det en enorm kraft. Mange tusen ganger det en konvensjonell bombe vil skape. Et atom består av et elektron, proton og nøytron. Openheimer gav kodenavnet til denne strengt hemmelige operasjonen: «trinity». Det engelske ordet for «treenigheten». Han avslørte senere at det ble valgt på bakgrunn av diktet til den engelske presten John Donne: «Rør mitt hjerte, Gud av tre personer» Månedet etter ble to atombomber sluppet over Japan og drepte mange hundretusen mennesker ved detonasjon, og gjorde enda større skader i tiden som fulgte. Det er interessant at den mest destruktive enkelthandlingen i menneskets historie skjedde gjennom å splitte treenigheten.

Vi har akkurat lest det utdraget fra det nye testamentet som vi kaller for misjonsbefalingen eller dåpsbefalingen. Det er disiplene som får møte Jesus igjen etter han var stått opp fra de døde, og han gir de del i oppdraget sitt. Det er kommandospråk med imperativer som befaler oss.

Gå. Gjør. Se. Døp. Lær. Alt og alle. Og det er mange ting å trekke ut av disse sentrale, sterke, tydelige og betydningsfulle ordene. Men alt skjer i navnet til Faderen og sønnen og den hellige ånd og dette trinitariske perspektivet trenger vi å ta til oss i dag.

En av nyere tids mest innflytelsesrike teologer, Karl Rahner sa: Vi kunne droppet doktrinen om treenigheten i morgen og 98 % av kirkens praksis og hengivenhet ville forblitt uberørt og uforandret. Med det mente han at den kristne tro kan noen ganger være til forveksling lik gammel hedensk tro. Når man trekker Jesus ut av treenigheten ender man opp med en monark i himmelen som enten liker deg eller ikke. Det er ikke langt fra Zevs eller en annen autoritær guddom. Det essensielle i den kristne lære er imidlertid treenigheten.

Treenigheten nøytraliserer dualistisk tenkning
Jeg tror de aller fleste av oss er opptatt av det som skjer i verden for tiden. Om vi vil eller ikke. I lang tid har et virus preget nyhetsbildet, i det siste har rasisme seilet opp som følgesvenn. Det er påfallende hvordan ytringer så ofte bære preg av enten/eller. Det er harde fronter. Enten er du for eller mot. Hvem har skylden. Hvem skal ta på seg skylden. Sier man for lite er man rasist, sier man for mye er man en oppvigler. Handlingen til et enkeltindivid blir et

uttrykk for holdningen til gruppen han representerer. Derfor blir det viktig å posisjonere seg riktig. Og når man har gjort det er det bare å finne skyts mot den andre part. Vi er de gode, de er de onde. Det er en sånn intens tilfredsstillelse i å ha rett i noe. Å vite at andre har feil. Man kan tenke på det til det koker innvendig. Også i kirken kan det komme til uttrykk. Vi hører til, dere er utenfor.

Det er godt med engasjement, men vi trenger å minne oss på at mennesker er svake for splittelse. Og den dualistiske tenkningen bidrar til det.

To punkter blir en strek. En linje. Tredje punkt åpner opp et areal og først da blir rommet skapt. Ny dimensjon. Vi merker det godt i parforhold som kan gå inn i destruktive spor, men som åpnes opp igjen når en tredjepart kan være med å belyse noe.

Det trinitariske nøytraliserer det splittende dualistiske.

Det er vanskelig å forklare innholdet i treenighetslæren uten at den reduseres eller forringes.

Ordet treenighet er ikke nevnt i Bibelen – det tok omtrent tre århundrer før man kom opp med den betegnelsen.

Treenigheten inviterer oss til å ta del i det romslige fellesskapet som Faderen, Sønnen og Ånden har. Det er den dype ordenen som livet hviler på.

Gud er treenig og Jesus er ansiktet. Det er kanskje der forvirringen oppstår. Men hvis Gud er treenig og Jesus er ansiktet, er ikke Gud noe vi trenger å frykte, men er fundamentet for eksistensen og er på vår side.

Du er skapt i Guds bilde. Du er Guds barn

Du er gjemt med Kristus hos Gud (Paulus).

Ånden leter stadig etter deg og vil føre deg hjem

Vi fikk ikke feiret nasjonaldagen vår i kirken dette året.

Elias Blix skrev teksten til fedrelandssalmen og i det andre verset referer han til innføringen av kristendommen:

Vårt heimland lenge i myrker låg,

og vankunna ljøset gøynde.

Men, Gud, du i nåde til oss såg,

din kjærleik oss ikkje gløynde.

Du sende ditt ord til Noregs fjell,

og ljøs over landet strøynde

Den ble brukt flere steder i landet 7.juni 1905 og ble hovedsalmen ved den nasjonale takkefesten et halvt år senere. Den ble også avslutningssalmen ved kroningen av kong Haakon året etter. Derfor passer det godt å trekke fram denne i dag.

Treenigheten er fundamentet for nasjonen vår
Friedrich Nietzsche, den tyske filosofen som levde på
1800-tallet, han var ateist og er kanskje aller best kjent for
et bestemt sitat og du har sikkert hørt det. «Gud er død».
Det er mange som tar han til inntekt for å ytre dette i en
triumferende forstand. Gud er død. Akkurat som om han
mente det var noe å juble for. Men det er egentlig veldig
misforståelig, for Nietzsche sier mer enn det. Han sier:
«Gud er død og vi har hans blod på våre hender. Og vi
finner ikke nok vann til å vaske vekk blodet».

Med det satte han fingeren på det problematiske i at man
på slutten av 1800-tallet i stor grad forsøkte å distansere
seg fra Gud som det moralske fundament og i stedet ville
finne et alternativ å hvile samfunnsstrukturen på. Uten en
treenig Gud, hva kommer da til å gi fundamentet for
enkeltmenneskers verdi og frihet? Han spådde en dyster
fremtid og han fikk helt rett. Ila det tyvende århundre så
vi stater bytte ut Gud med ekstrem ideologi, som enten
svingte for langt til venstre eller til høyre. Stater som
endte opp med å gjøre rikets anliggender overordnet
menneskers egenverdi og individuelle frihet. Det
resulterte i en mørk tid og millioner av menneskers død.
Det var ingen treenighet som balanserte den dualistiske
tenkningen og verden ble opposisjonell. Enten eller.

Misjonsbefalingen

Vi har blitt gitt et oppdrag. Å gå ut og døpe i treenighetens
navn, og lære alle folkeslag fundamentet som ivaretar
menneskers egenverdi og individuelle frihet. Det er gode
nyheter vi går med, og ikke bare det; se, han går med oss
alle dager inntil verdens ende.

.